

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 22

Naročnina: letno Din 24.—
polletno " 12.—
četrletno " 6.—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Donkihotska borba

Te dni smo bili priča tragični, pa vendar donkihotski borbi našega trgovstva proti »Tati«, Bati« in veleblagovnicam sploh. Brali smo tudi letak, ki je bil prav krepko sestavljen, — tako, da je mogel bodel v oči, — vendar pa smo v njem zelo pogrešali kratkega stavka, ki bi šele postavil piko na i. Manjkalo mu je zaključnega stavka: **Proč s svobodnim kapitalizmom!**

V našem listu dajemo stalno izraza simpatijam do naših delovnih stanov v njihovi gigantski borbi proti svobodnemu kapitalizmu in njegovi zakonodaji. Smo poleg strokovnih stanovskih listov edino slovensko politično glasilo, ki ne samo, da nima oglasov niti podpor v drugačni obliki od Bate, Tate, Tivarja itd., temveč je edino, ki si je »upalo« dvigniti glas že v neštetih člankih izrecno proti tem rušilec stanov, pa tudi pokazati pot, ki vodi do zmage v borbi proti njim.

»Upali« smo se, ker je bistvo edinole našega programa ohranitev in okrepitev močnih stanov ter odprava njihovega uničevalca — svobodnega kapitalizma in njegove zakonodaje.

Toda prav zato, ker smo na tem terezu čisto doma, tudi, žal, vemo, zakaj ni bilo v letaku tistega edinega stavka, ki bi bil jasno opredelil končni cilj borbe naših stanov za svoj obstanek. Kajti ta cilj mora biti edino le odprava svobodnega kapitalizma! Vsaka druga borba brez tega cilja je polovičarska in jalova, je sicer tragična, pa vendar donkihotska borba brez upa zmage, je udarec v prazno! — Ali stanovi ali svobodni kapitalizem! Tertium non datur!

Pa vendar tega stavka ni bilo na letaku! Ni ga bilo zato, ker potem že ne bi bilo sloge med trgovci, ki so, žal, še vedno razkropljeni po raznih političnih strankah, pozabljajoč, da je strankarska demokracija *conditio sine qua non* za svobodni kapitalizem in narobe.

Najboljši dokaz je ravno ta letak. Če bi bilo v njem napisano »Proč s svobodnim kapitalizmom«, bi mnogi trgovci, ki se sedaj v veliko svojo škodo, v bodočnosti pa v svojo dokončno propast, navdušujejo za strankarsko demokracijo, ugovarjali, češ, saj to je »fašistično« geslo, ki žali, kakor trdi »Slovenec« dne 3. t. m., sleherni pravni čut. Stem pa bi bilo konec sloge pri enotnem nastopu! Tako pa je sicer prišlo do enotnega nastopa, toda ta nastop ne more privedi do nikake zmage, ker je polovičarski, ker se je reklo. A, nihče pa ni rekel B!

Edini nastop, ki bi zagotovil zmago, bi bil: Vsi trgovci ven iz političnih strank, pa v enotno stanovsko borbo proti edinemu pravnemu povzročitelju propada stanov — svobodnem kapitalizmu, čigar služkinje so politične stranke, — so strankarska demokracija!

Tak program pa zastopa edino le Jugoslovansko ljudsko gibanje Zbor. Toda čeprav je vse to jasno ko beli dan, vendar so trgovci še vedno redki v zborah, ki jih vrstah, pač pa so letali in letajo v svoji strankarski zaslepljenosti od Poncija do Pilata in vlagajo tožbe proti Bati in Tati na — Državni svet!

Kaj pa je prav za prav naloga Državnega sveta? Ta vendar samo nadzoruje, če se upravna oblastva in ministrstva drže obstoječih zakonov. Te zakone pa je delal svobodni kapitalizem s svojo sestrnico strankarsko demokracijo. Kaj naj torej napravi Državni svet? On lahko samo potrdi, da po obstoječih zakonih liberalne demokracije Tati in Bata — lahko delujeta v Jugoslaviji in da so vse nasprotno uredbe in naredbe — protizakonite! Nič drugega! Pri dosedanjih zakonih namreč.

Potem pa se jeze ljudje na Tati in Bato, na Državni svet, govore celo da so nekateri merodajni osebno zainteresirani na celi stvari, — kakor da bi pri

liberalni demokraciji sploh bila mogoča kakšna stvar, kjer ne bi bilo osebno zainteresiranih merodajnih, — pozabljajo pa na liberalistične zakone, ki so jih ustvarjali poslanci (čeprav često nevede) ali pa kar naravnost ministri, mogoče prav tiste stranke, kateri ti jezni ljudje sicer z dušo in telesom pripadajo.

In tako pri nas nikdar ne zgrabimo zla pri korenini, če pa ga hoče prav tam zgrabiti JLG Zbor, je pa to seveda »fašistično«.

Za osamosvojitve našega narodnega gospodarstva, n. pr. v rudarstvu, nas na važnost spremembe liberalistične zakonodaje opozarjajo pri nas samo čisto nepolitični strokovnjaki, kakor univ. prof. inž. g. Pehani Igo (1934), pa tudi inozemski strokovnjaki, ki nas kritično ogledujejo od zunaj kot n. pr. Belgijec inž. Sleis (1935). Le strankarji iz nam čisto razumljivih vzrokov (osebna zainteresiranost) molče o tem kot grob.

Za nas tudi ni prav nič čudno, »če ljubljanska dnevnikar nista smatrala za potrebno, da s posebnimi pripombami podpreta boj trgovcev« in »če je »Slovenski dom« zavzel naravnost sovražno stališče do trgovstva«, kakor se pritožuje ljubljanski »Trgovski list« dne 3. t. m. Saj to so vendar glasila — strank!

Močno pa se nam zdi, da res ne bo odveč, če tukaj izrecno poudarimo, da je tudi »ljudska fronta« le — stranka, ka-

teri pa so vrh tega stanovi celo še prav posebno trn v peti!

Herriot ne bi imel prav nobenega vzroka nastopati v javnem govoru proti veleblagovnicam, če se ne bi bil čutil primoranega, da se otresa upravičenih očitkov, da je za njih — (saj ima kot vodja stranke v ljudski fronti vendar vso možnost izposlovati, da se veleblagovnice z zakonom prepovejo), — kakor tudi Roosevelt ne bi imel nobenega vzroka, da kar naenkrat v javnem govoru navija za demokracijo, če se ne bi bil čutil primoranega, da se otresa upravičenih očitkov, da je s svojim »New Dealom« proti njej — (saj ima kot predsednih USA vendar vso možnost, da demokracijo v USA izvaja do mile volje).

Ni zgolj slučaj, da je zajel val ogorčenja proti veleblagovnicam trgovce v Jugoslaviji skoraj istočasno kot v Franciji in Švici, potem ko je že začetkom t. l. ob moči liberalne demokracije splahnel v Čehoslovaški. Gorje stanov je prišlo pač povsod do vrhunca, kakor je in kjer je prišlo do vrhunca besnenje liberalnega kapitalizma pod patronanco strankarske demokracije.

Svet pa je še vedno slep. Veruje časopisnim mednarodnim koncernom, ki nas pitajo z židovsko lažjo, ki skriva resnico pred delovnim ljudstvom, ki predstavlja svet natančno za 180° drugače, kakršen je v resnici, ki torej ne pove, da se bide odločilna bitka med dvema nazori: med svobodnim gospodarstvom liberalne demokracije in vezanim gospodarstvom organskega univerzalizma.

Pri nas je samo Zbor tisti, ki jasno vidi smer svetovnih dogajanj, ki bo prej

ali slej zmagala na celem svetu, pa zato tudi v Jugoslaviji, katera se ne more izločiti iz sklopa svetovnih dogajanj, čeprav se nekateri na vso moč trudijo, da bi nas prepričali, da se lahko izloči.

Toda, dokler tega ne bodo videli tudi naši trgovci, dokler ne bodo začeli tudi oni usmerjati toka dogajanj v naši državi k temu smotru, dokler jim bodo stranke sestavljale njihove stanovske zbornice, toliko časa bodo vsi njihovi štrajki le žalostna donkihotska borba, kakor so to delavskemu stanu iz istih vzrokov že zdavnaj. Zbornice, ki jih sestavljajo stanovne stranke, morajo postati same politični organi brez teh strank! To pa je edinole zopet program Zbora.

Dokler pa nimajo stanovi sami tudi politične moči, bodo njih zbornice le Rosinante za Donkihote, katere jim bodo poginile ravno takrat, ko se bodo naučile — nič jesti.

Včasih nesrečna izuči. Bog vedi, če bo izučila naše dobro trgovstvo...

Napisali smo to ne radi nas, kajti mi vemo, da bo naša misel zmagala po vsem svetu, torej tudi v Jugoslaviji, pa tudi XII. točka smernic našega programa pravi, da ne daje moči za izvršitev programa le število pristašev, temveč še posebno globina njihovega prepričanja, brezpogojna vdanost ciljem, požrtvovalnost in skupna vera v zmago, pa zbiramo le ljudi takih vrlin. Pišemo pač radi tega, ker nam je naš program tudi naše globoko prepričanje, ker nam je torej do dobrobiti vseh stanov iz prepričanja, da samo na tem lahko sloni dobrobit celote — države in s tem vseh državljanov.

Enkrat za vselej!

(Ob devetnajstletnici osvobojenja)

Prejšnji teden smo slavili devetnajstletnico osvobojenja izpod jarma stare apostolske Avstro-Ogrske. Prav tiha in skromna je bila ta slavnost. Le v srcu so jo občutili tisti, ki so jo nosili v njem že izza Balkanske vojne in še prej. Le tisti tedaj še čisto mladi rod, ki je že tedaj nosil v svojem srcu osvobojenje in zedinjenje, ki je nosil jugoslovanski revolucionarni ljudski prepoved, ta je šel ob tem prazniku, ki ga na zunaj, žal, ni videl, — vase. Saj le tja je lahko šel. Kam naj bi bil sicer krenil, komu naj bi bil danes izlil svoje sree?

Pa se je vprašal: Ali smo se res osvobodili ranjke Avstro-Ogrske? Ali ne bremo še do kolen po njenem blatu? — Bredemo, je zamolklo odmevalo iz daljave, bredemo do pasu v njem! Pogrezamo se vanj vse bolj in bolj, namesto da bi že davno korakali po trdni cesti.

Pa zakaj? vprašuje v votlo temo takratni mladeniški rod, ki bo sedaj že kmalu nehal šteti vsak nov siv las na svoji glavi. Ej, bratec, strankarska demokracija in svobodni kapitalizem, ki smo ju privlekli iz bivše Avstro-Ogrske in predvojne Srbije, imata v »srečnem zakonu« tudi svoje otroke! In ti otroci so vredni svojih starišev v vsakem oziru. Ker so poleg tega kaj mnogo trgali hlače po šolskih klopetih, vedo vse na svetu in — nič ter se imenujejo purgarji. Pri nas so to zadnji ostanki stare Turčije v francoski omaki ali stare Avstro-Madžarske v najrazličnejših omakah, tudi v jugoslovanski, jugoslovanski, slovenski itd. Da je tudi v sosednji Avstriji teh ostankov stare Avstro-Madžarske, ki seveda čisto naravno, da so pa tudi tam v najrazličnejših omakah, to pa mogoče ni vsem znano.

Pa je le tako! Kakor jih najdeš pri nas v jugoslovanski, jugoslovanski in slovenski omaki, tako jih najdeš tam tudi v hitlerjevski in velikonemski omaki, pa so vendar tostran in onstran meja le zadnji ostanki ranjke Avstro-Madžarske. Svoje purgarske miselnosti se niti ne zavedajo, dejansko pa bodo legli z njo še v grob.

Mi govorimo tukaj samo o tistih, ki se tega kot rečeno niti ne zavedajo in ki čisto odkritosrečno mislijo, da so ali dobri Jugoslavlani ali dobri Nemci. O tistih, ki se zavedajo, da so stari Avstro-Madžari in iz tega vidika tudi delajo, skrivajoč se včasih, pa ne vedno in povsod, pod razna druga gesla, — plemenska, verska, socialna itd., ne bomo govorili v tem članku.

Predvsem so itak še predobro znani, poleg tega pa je to pasma, ki izumira sama po sebi, v kolikor ji umetno ne daljšajo življenja napake tistih, prej omenjenih, o katerih bomo danes govorili.

Ti, za katere gre torej danes, so dostikrat, čeprav ne vedno, čisto pošteni ljudje, katerih edina napaka pa je, da so purgarji, zraven pa razumnost, ki naj bi vodilo — jugoslovansko ljudstvo, pa je samo po svoji miselnosti tako daleč od Jugoslavije kot od svetovne stvarnosti sploh.

Karkoli bi tudi začenjali v Jugoslaviji, oni so vedno lepo po starem kakor v stari Avstriji le stari liberalci in klerikalci, in vse gledajo samo raz tega žabjega vidika, ki ne vidi niti preko plota svojega sreza. Če so prav spreminili od takrat že deset imen in so se pod posameznimi imeni pajdašili z najrazličnejšimi ostanki Mađarske in Turčije drugod po Jugoslaviji, vedno se je izza vsega tega kril le — liberalizem in klerikalizem!

Da bi se povzpeli do kakega višjega gledanja, recimo raz vidika svetovnih dogajanj na Jugoslavijo v sklopu teh dogajanj, zato jim je vedno manjkalo elastičnosti duha. Kajti potem bi morali poznati celo svetovna dogajanja, ki pa jih poznajo samo iz časopisnih reportaž, to pa se pravi, da jih sploh ne poznajo, pa rešujejo vsa vprašanja le po starem, kakor so jih reševali nekdanji v blaženi apostolski monarhiji.

Mi smo v našem listu že dne 20. maja t. l. napisali v zvezi s tem naslednje:

Če bi bili Slovenci, namesto, da so bili večno samo klerikalci in liberalci, vsaj od

zedinjenja naprej rajše državljeni svoje lastne države Jugoslavije in pripadniki svojega naroda, ne pa podrepaniki raznih strank, pod katerimi se stalno skriva, — čisto vseeno pod katero firmo, — samo malenkosten vaški in purgarski klerikalizem ali liberalizem, če bi vodili državno politiko, ne pa politiko za osebe občinskih biričev, županov, učiteljev, velikih županov itd., potem bi mislili na svojo državo, na svoj narod, ne pa na svoje — stranke! Ker pa so mislili le na svoje stranke, so videli le volilce, ne pa naroda in države. Volilci pa so tudi — Nemci.

Nemci s svoje strani so se prav radi zadovoljili z vlogo volilcev, na vlogo državljanov Jugoslavije niso niti mislili, kvečjemu, če so se domišljevali, da postopajo pravilno kot pripadniki nemškega naroda, če se zadovolje s komodno vlogo volilca in z uslugami, katere jim napravi vsakokratni izvoljeni.

In tako ni bilo nikdar nikogar, ki bi bil z dejanskim poudarkom (časopisne strankarske jeremijade so le pesek v oči) zahteval reciprociteto! In tako avstrijske oblasti lahko delajo, kar hočejo s Slovenci na Koroškem. Uslove nemškimi volilec so odstranile vsako potrebo, da bi bili naši državljeni nemške narodnosti silili v avstrijske Nemce, naj omilijo svoje postopanje s koroškimi Slovenci, ti slednji pa niso našli v Jugoslaviji niti Jugoslovancev niti Slovencev, temveč le liberalce in klerikalce, ki so videli le — volilce!

Toda naši državljeni nemške narodnosti se zelo motijo, če mislijo, da na ta način res koristijo nemškemu narodu. Kajti namesto volilnih uslug pridejo včasih tudi volilne represalije (seveda pod krinko jugoslovanske ali slovenske zavednosti), ki lahko prav hitro uničijo vse tiste hlapčevske mrvice, nabrane z volilnimi uslugami in judeževimi srebrnjaki. Tako naivni najbrž Nemci vendar ne bodo, da bi pri aritmetični strankarski demokraciji računali na možnost svoje aritmetične zmage v Jugoslaviji!

Če so resnično zavedni pripadniki svojega naroda, morajo ustvariti trajne poveljne pogoje za svoj poln kulturni in gospodarski razmah kot jugoslovanski državljeni z vsemi pravicami in dolžnostmi državljanov jugoslovanske države!

Take trajne poveljne pogoje pa lahko ustvarja samo medsebojno zaupanje in harmonija med državljeni ene države, brez ozi-

(Dalje na 2. strani pod črto.)

PREGLED TISKA

Obtoženo glavno glasilo JRZ. Predsednik jugoslovanskega narodnega pokreta »Zbor« Dimitrije Ljotić je vložil proti odgovornemu uredniku glavnega glasila JRZ »Samoupravi« tožbo radi klevete, ker mu je list očital, da je podkupljen s tujim denarjem. V tožbi obenem Ljotić zahteva, da mu sodišče prizna odškodnino v znesku 1 milijona Din. »Samouprava« je očitno zelo neprijetno preseščena, da si upa kdo njo tožiti, ko je vendar glavno glasilo JRZ. Kot taka je mislila, da je sploh nedotakljiva in da lahko svobodno oklevče vsakogar, ne da bi se ji bilo bati, da bi jo kdo pozval na odgovornost. Sedaj pa je naenkrat dobila tožbo v roke radi klevete. Kar sapa ji je zaprlo, ker se pač zaveda svoje krivde, zato bridko toži: »Pašić, Protić in ostali srbski politični prvaki niso nikdar nikogar tožili radi klevete (pač niso bile klevete! Op. uredn. »Zbor«.) a še manj zahtevali denarno odškodnino za žaljeno čast.« — (Slov. Narod, 2. nov. 1937.)

BRUSELJSKO GODLJO PRIZNAVATA OBA ZAVEZNIKA

»Delavski list«, ko poroča o našem obnem zboru v Kranju: Razveseljiv je bil enoten nastop delavstva proti fašizmu, ker so skupno nastopili delavci vseh političnih smeri. Dokaz je tu, da se da enotno nastopiti proti fašizmu. Treba bo le več discipline, poguma in odločnosti.

(Zadnji stavek je nežen ukor lastnim vojščakom, ki so takrat deloma dezertirali, deloma pa bili tepeni. — Op. »Zbor«.)

Neko gorenjsko, nadvse pobožno glasilo JRZ piše takole: »Komunizem je gibanje, v katerem je veliko ognja in sile, včasih pa tudi trohica plemenitosti.«

Tako pa navija pobožni zaveznik za brezbožnega v imenu ognja in sile. Res plemenito in značilno za — bruseljsko godljo!

Svoje stanovske težnje bomo lahko upravičeno zagovarjali samo v lastnih neodvisnih stanovskih organizacijah. Zato mora biti tudi v bodoče nam obrtnikom merodajno edino načelo, da si svoj gmetni položaj utrdimo samo v borbi za krepko enotno in neodvisno stanovsko organizacijo.

(Obrtni vestnik.)

Pomanjkljivost osnovnega šolstva je torej prirode, ki leži izven učiteljevih moči in odgovornosti. Pač pa se dajo z objektivnim postopanjem do učiteljstva, s primernimi materialnimi dajatvami in s spoštovanjem zakonov odpraviti. Način pa, kakor se sedaj rešuje prosvetno vprašanje, je zgrešen in poguben. Krik in ropot naj zakrijeta pravo stanje. Sedanja »prosvetna« borba za šolo in učiteljstvo se vodi, kratko rečeno, po geslu: Primite tatul!... — (Učiteljski tovariši.)

»Katolički Tjednik«, Zagreb, priznava: »Najveći skandal XX veka je taj, da je radništvo napustilo Boga i crkvu, a za taj skandal smo odgovorni mi katolici, — kao što se to već sada i sa katoličke strane u veliko i pokajnički priznaje. Odgovorni su za to dobro situirani staleži među nama, koji su se udaljili od dobročinstava i od mudrosti jevandjelja. Odgovorno je za to sveštenstvo, koje se povuklo u svoje komotne dvorce i kurije, i nije htelo da sluša kako na obzorju seva i grmi... Mi katolici i crkveni ljudi smo zatajili radnike, te smo ostali u većini gluhi i indolentni. A radnici nisu mogli da čekaju, jer glad nema očiju... itd.«

Razvoj obrtniškega pokreta se žal v zadnjem času razvija po popolnoma drugačnih načelih in z nasprotnimi cilji, očitno narokovanimi od drugih činiteljev, ki imajo z obrtno organizacijo samo toliko skupnega, v kolikor bi isto izrabljali za svoje politične avanture. Glavni njih uspeh bo pač pridobitev, da se bo strankarstvo zaneslo še v obrtniške vrste, kjer se bodo cepile sile in zdrav stanovski obstoj, brez poštene kontrole za uspeh stanovskega dela in dovolj močnega poudarka za obstoj obrtniških organizacij.

(Obrtni vestnik.)

»Dohodki socialne produkcije se enako krivično porazdeljujejo, nekaterim se skoro brez dela kupi imetje, drugi pa ob težkem delu komaj žive.«

S svojo silo, naraščanjem, organizacijo, s svojim mehanizmom in egoizmom, kapitalizem ubija človečnost. Posledice vidimo in čutimo v topi resignaciji in obupu, ali pa v maščevalni prevratnosti delavskih slojev.«

»Zadrugar.«

Nevarne enotne cene

Pod tem naslovom je prinesel dne 3. jan. t. l. »Prager Tagblatt« uvodnik, ki smo ga priobčili v izvlečku v našem listu dne 14. jan. t. l. in ki ga radi aktualnosti prinašamo znova.

»Pod mržnjo srednjega stanu, katere-mu je bil resno ogrožen obstoj, se je zrušila že za Brüninga votla nemška demokracija. Obup se sproščava nepremišljeno, celo absurdno in obup je tudi usoda trgovca, ki vidi, da mu njegova podedovana ali z lastno sposobnostjo pridobljena trgovina propada iz edinega vzroka, ker se nahaja v njeni bližini veleblagovnica (n. pr. »Tata«, op. prev.) ali prodajalna z enotnimi cenami (n. pr. »Bata« ali »Tivar«, op. prev.). Taka velepodjetja razširjajo poslovno sušo s skoro elementarno nujnostjo. Kdor se živi v dušo trgovca, ki je brez lastne krivde prišel v smrtonosen obroč in vidi, kako mu stranka za stranko (kaj vse ga je stalo, da si jih je pridobil in koliko ga stane na kreditu še vedno marsikatera) uhaja v prodajalnico z enotnimi cenami, kdor opazuje brezupnost, v kateri se znajde trgovec, ki je izročen taki konkurenci, na milost in nemilost — ta si bo v bodoče prihranil zmot, da bi mislil, da je samo dobesedni proletarec zmožen revolucionarne energije. Strah pred konkurzom, ki še vedno predstavlja za poštenega trgovca najhujši strah, zradikalizira tudi najmirnejšega ter je večinoma samo vprašanje slučaja (ali slučajne veroizpovedi), če postane ogroženi trgovec ali obrtnik ali komunist ali nacist. Zradikaliziranje upropačenih trgovcev in njihovih nameščencev gre lahko še dalje: v Micheletovi izčrpn »Zgodovini francoske revolucije« beremo, da niso bili najbolj divji »septembriseur«, ki so ujetnike klali, brezposelni, niti ne proletarci — temveč mali obrtniki in trgovci, ki so bili od bogatih davčnih zakupnikov-milijonarjev potisnjeni na rob propasti in s tem na rob blaznosti.

Prodajalnice z enotnimi cenami in veleblagovnice — Čehoslovaška ima na srečo samo prve — (Jugoslavija na srečo oboje, op. prev.) se neupravičeno sklicujejo na demokratično svobodo. Brez ozira namreč na to, da so njih žrtve izgubljene za demokracijo, ne bi smela

prava demokratična svoboda nikakor dati posamezniku pravice, da bi brezobzirno bogatel. (Pobožna želja, op. prev.)

Dalje se sklicujejo prodajalnice z enotnimi cenami na to, da velja ves odpor detajlistov prav za prav le pocenitvi blaga. To odgovarja le deloma resnici. Odpor poštenega trgovca velja tudi de gradaciji poslovnih običajev in okusa pri hitri sejmski odpravi strank v masah, ki ogroža ne samo obstoj, temveč tudi dobro staro tradicijo trgovca na drobno. Kar pa se tiče cenenosti: Jasneje, kot kucep na brzino, spozna trgovec, ki opazuje, da velja ta cenenost le za nekatere, ne preveč važne vrste blaga, ki služijo strankam za vabo, medtem ko niso druge vrste blaga, katere kupi stranka iz komoditete v isti trgovini, nič cenejše, kot v specialni trgovini. Tretji argu-

Iz Kranja

Na beležko »Delavske Politike« pod naslovom »Ljotičevci in inozemski kapitalizem«, kateri manjka vsaka logika in iz katere vpije samo volja po denunciaciji, pripominjamo:

Vsak uslužbenec, to je delavec ali nameščeneec, je v svojem izvenslužbenem delovanju, v kolikor se to giblje v okviru obstoječih zakonov, popolnoma svoboden. Da se mu ne krati ta z ustavo zajamčena pravica, mu v prvi vrsti garantirajo njegove strokovne organizacije, katerih vrednost je zopet odvisna od njenih članov samih.

Ako so se štirje nameščenci inozemskega podjetja »Semperit« udeležili občenega zbora Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«, deloma kot člani, deloma kot poslušalci, niso storili tega, ker so bili tja poslani od svojega podjetja, temveč edino zato, ker so to sami smatrali za pravilno in ker so se zanesli na svojo sto odstotno strokovno organizacijo, da bo njihove ustavne pravice znala braniti proti vsakomur.

Ravno tako so tudi drugi smatrali za umestno, da pridejo na ust. obč. zbor »demonstrirati« in se niso prav nič bali, da bi jih zato njihova inozemska podjetja lahko klicala na odgovor. Ali so bili tudi ti tja poslani od svojih podjetij?

najbolje sam Hitler v 2. poglavju svoje II. knjige »Mein Kampf«, kjer piše:

»V zadnjih sto letih je bilo res prav žalostno, ko je moral človek gledati, kako so se v purgarskih krogih često v najboljši veri igrali z besedo »germanizacija«. Sam se spominjam, kako je v moji mladosti prav ta označba zavajala ljudi do neverjetno napačnih predstav. Celu v vsenemškem krogu si lahko slišal, da bi se avstrijskemu nemstvu s pomočjo vlade pač mogla posrečiti germanizacija avstrijskih Slovanov, pri čemer niso niti pomislili, da se lahko germanizira le zemlja, nikoli pa ne ljudje. Kajti to, kar se je v splošnem razumelo pod to besedo, je bila le prisiljena in zunanja osvojitve nemškega jezika. Moremo pa si komaj misliti večji nesmisel, kakor na primer pričakovati, da bo iz črne ali Kitajca postal German, ker se uči nemščine in je pripravljen v bodoče govoriti nemški jezik in morda glasovati za kako nemško politično stranko. Da je vsaka taka germanizacija prav za prav nekaj čisto nasprotnega, ni bilo našemu purgarstvu nikoli jasno. Če se hoče namreč danes z vsiljenjem nekega splošnega jezika premostiti in zabrisati očitne razlike med narodi, pomeni to začetek izroditve ter to v našem primeru ni germanizacija, ampak uničenje germanske bitnosti. V zgodovini se le prečesto dogaja, da se osvajaalcu sicer posreči s pritiskom vsiliti tlačenim svoj jezik, da pa po tisoč letih njegov jezik govori neki drug narod, to pomeni za zmagovalca prav za prav poraz.

Ker pa narodnost oziroma rasa ni v jeziku, ampak v krvi, bi se o germanizaciji lahko govorilo šele tedaj, če bi se na kakršenkoli način posrečilo podložnim spremeniti kri. To pa je nemogoče.«

Nemška purgarija v Jugoslaviji in Avstriji pa si domišljuje, da je strašno hitlerjevska, če še vedno sanja o germanizaciji Slovence, ali pa če vsaj za Koroško trdi, da nikdar slovanska ni bila, pa pošilja knežji kamen od Gospevete kot znak nemštva na Kmetijsko razstavo v Nemčijo, naše rojake na Koroškem pa pita z nemščino in gotico.

Da ne bo slepomišnja z nobene strani (niti s tiste, ki nam je v Mariboru pod-

ment, ki ga zelo često navajajo v takih trgovinah, je njihova samohvala, da predstavljajo »moderen« način obrata, da se taki veleobrati uveljavljajo povsod, posebno pa v tako modernih Združenih ameriških državah, pa da se morajo mali trgovci temu pač prilagoditi. Ta trditev predstavlja — ne ravno nehoté — mešanje pojmov proizvodnje in trgovine. Medtem ko je res, da je proizvodnja v veleobratih racionalnejša in zato »modernejša«, ne odgovarja to resnici pri trgovini, kjer nikakor ni dopustno, da bi neproduktiven trgovec s prodajo v masi potiskal producentu cene in s tem mezde delavcev navzdol, pa da bi na ta način z velikim prometom vlekel koristi kot trgovski posrednik.

Na podlagi vsega tega zahteva »Prager Tagblatt« zakon, ki bi končno uveljavno prepovedal take oblike trgovine in obenem onemogočil, da bi se pojavile nove v kakšni bolj prikriti obliki.

»Delavska politika« naj rajše pregleda oglase v svojem listu, pa bo videla, koga se drži inozemski kapitalizem. Na to je bila opozorjena na obnem zboru samem, pa izgleda, da ni dovolj »brihtna«, ampak mora imeti to črno na belem, preden razume. Kje so »Batini« oglasi? V »Delavski politiki« ali v »Zboru«?

VZBUJATI IN DVIGATI ZAVEST PO POTREBI DELA ZA LJUDSKO ZDRAVJE JE DANES NEODLOZLJIVA POTREBA!

PRI BOGATINOVEM USMILJENJU DO REVEZEVE, NE GRE ZA USMILJENJE KOT TAKO, MARVEČ ZA RAČUNE, ZA KATERE BOGATIN UPA, DA MU JIH NE BO TREBA POLAGATI.

Opozorilo!

Pred kratkim je krožil po Mariboru letak z napisom »Zavednim Mariborčanom« ter s podpisom »JNP Zbor«.

Izjavljamo, da nam je ta letak podtaknjen ter da nimamo prav nobene zveze z njim, niti po vsebini, niti po načinu pisanja, ker je oboje tuje ideologiji našega gibanja.

Starešinstvo organizacijskega področja JLG Zbor za Dravsko banovino.

taknila letak z vsebino iz žabjega vidika niti s strani »Deutsches Volksblatt« a v Novem Sadu, ki se radi tega zaletava v JLG Zbor v Dravski banovini), pove-mo jasno in razločno vsem skupaj, da se bo v državi »Zbora« vprašanje pripadnikov jugoslovanske ljudske celote v avstrijski državni celoti reševalo čisto natančno po reciprociteti pri pripadnikih nemške ljudske celote v jugoslovanski državni celoti! V državi »Zbora« bo procentualno natančno toliko nemških šol v Jugoslaviji, kakor bo slovenskih šol v Avstriji! Če bodo Slovenci tam pitali z gotico, se bodo Nemci tu učili samo cirilice. Če ne bo nobenih slovenskih županov v Avstriji, ne bo nobenih nemških v Jugoslaviji. Če bodo tam pisali vsak navaden »čič« z devetimi črkami, bodo tudi pri nas vsi »tschitschi« shujšali na tri črke itd. Skratka: kakor ti meni tam, tako jaz tebi tukaj!

To je edini lek za zadnje ostanke preminule apostolske monarhije. Edino s tem lekom lahko naučimo nemške purgarje pri nas, da bodo v interesu svoje ljudske celote iskreno sodelovali s svojo državno celoto v prid ljudske celote te slednje. Ta lekcija pa ne bo nič manj zalegla tudi pri purgarjih v Avstriji, da se bodo naučili spoštovati druge ljudske celote v svoji državni celoti, a v interesu lastne ljudske celote. Morali se bodo spomniti, da imamo poleg zamejnih Nemcev tudi zamejne Jugoslovane.

S tem pa bo končno dosežen važen končen etičen smoter — medsebojno upoštevanje ljudskih celot v svojih državnih mejah po načelu večne pravičnosti, namesto purgarskega barantanja z »manjšinskimi vprašanji«.

Resnici na ljubo moramo priznati, da so med Nemci v Jugoslaviji že možje, ki se tega zavedajo in opuščajo metode purgarije blažene apostolske monarhije. Na srečo pa imamo tudi Slovenci že dovolj razumništva, ki ni purgarsko, tako da bo tudi v tem pogledu prej ali slej zmogala razsodnost in medsebojno spoštovanje po načelu večne pravičnosti, ki je obenem načelo — »Zbora«.

POLITIČNO SMETIŠČE

Ali veste, zakaj so bile v Zagrebu demonstracije na ljudski univerzi proti univ. prof. dr. Tomašiću?

Odgovornost vam s »Hrvatsko Stražo«:

1. jer saradjuje doduse i u stanovitim hrvatskim listovima (Mačekov »Hrvatski Dnevnik«), a ga to ništa ne smeta, da saradjuje i u beogradskim listovima;

2. jer svoju prvu knjigu štampa također u Beogradu;

3. jer ostale svoje knjige objavljuje u »Hrvatskoj Nakladi« u Zagrebu, koja, i pored toga, što se naziva hrvatskom, ima i Srba saradnika!

Itid. itd.

*

Vladni J. R. Z. organ »Država« v Splitu piše:

Odbacivanje konkordata je jedna mudra odluka. Uticaj crkve na školsko sa savremenog demokratskog gledišta smatra se kao reakcionaran!

Dobra lekcija našim vladnim pristašama, kaj ne?!

*

Slovenski fantovski odseki omalovaževani!

Slovenski fantovski odseki so se pritožili na tramvaj komando, ker je vlada v Beogradu dovolila Sokolom-čebelarjem nabavo do 100 kg sladkorja, ne da bi plačali državne trošarine, in to po ceni 6,25 Din za kg, dočim ga oni plačujejo skoro trikrat dražje!

*

»Delavski list« očita »Straži v viharju« denuncijantstvo, ker mu ta vseskozi servira iz inozemstva narekovane komunistične metode ter svečano zatrjuje, da ni komunističen in da to tudi noče biti, ker se zavzema za ljudsko demokratsko fronto proti fašizmu! verjame, jaz mu že ne! Sicer pa pričakujemo, da bodo tudi predstavniki »akademskih demokratičnih list« tožili vse tiste, ki ne verjamejo »njihovi« demokraciji, odnosno, ki »njihova« demokratska načela prav dobro poznajo!

*

PRED ZAKLJUČKOM »LJUDSKO FRON-TAŠKE OLIMPIJADE« V ŠPANIJI

Kakor beremo v informativnem tisku se počasi zaključuje »ljudska olimpijada«, ki jo je organizirala marksistična internacionala v Španiji. Zaključni nastopi se bodo ocenjevali v sledečih panogah, ki so postale ideal »ljudsko frontaške olimpijade«:

1. »Olimpijski« tek z bakljami do še preostalih samostanov in cerkva.

2. Finale v metanju ročnih granat.

3. Izločilno klanje na nož do zadnjega moža. (Radi odkritosrčnosti se tekmuje le ponoči.)

4. Ostro streljanje na bregovih rdeče Španije. Izločilno in finalno tekmovalje.

5. Oborožene avto-dirke do obale rdeče Španije in francoske meje.

6. Maratonski tek komunističnih voditeljev do francoske meje.

7. Izločilno tekmovalje pri begu iz rdeče Španije.

8. Izdatke za olimpijado plača španski narod.

*

Ker se je »Kranjska Sobota« ustrašila tožbe, je preklicala v svoji zadnji številki svoja prejšnja poročila o našem obnem zboru v Kranju in dostavljala, da je bila napačno informirana radi »zaprtih vrat«!

Kako pa naj to spravimo v logično zvezo s trditvami »Delavskega lista«, da je bila na obnem zboru navzoča tudi opozicija, ki da je bila celo številčno močnejša. Kdo torej laže?... Oba?...

*

»Ata Narod« poroča, da je »Samouprava« iz Beograda tožena na plačilo milijon dinarjev odškodnine od tovariša Ljotića radi žalitev in klevet radi »Tehniške Unije«. Mi pa dodajamo, da bo Vilderjev Večni slavček iz Zagreba pridružil tej čedni vsotici še dvesto tisoč jurjev!

Pa nam bo »Tehnična Unija« tako posredno le pomagala pri financiranju pokreta!

*

Dr. Maček je na glavnoj skupštini Hrvatskog Sokola u Zagrebu, u maju 1919, govorio, da smo »u etnografskom pogledu zbilja jedan narod, i to ne samo do Vardara, nego i do Crnog Mora«, te da »smo Jugosloveni«, o čemu postoje autentični dokumenti u zapisima Hrv. Sokola!... (Javnost, Beograd.)

Širite „Zbor“!

Akadska akcija za izpopolnitev univerze kralja Aleksandra I.

Vsako leto, kmalu po vpisu v zimski semester, postane življenje na naši alma mater izredno živo in pestro. Vse se mrzlično pripravlja na občni zbor Akademskih Akcij. Je to institucija, katere program je tako idealen in svet, da se ne smemo čuditi, če je pred obnim zborom v akademskem zboru vse tako napeto. Saj se bo polagal obračun za delo v preteklem letu, obračun o uspehih in neuspehih. Podali se bodo nasveti in smernice za bodočnost, predlogi za nujne potrebe naše najvišje kulturne ustanove.

Toda, žal, je živo zanimanje slušateljev, vsi sestanki in debate le pripravljane na bitko, kjer se bo odločila in cenila politična jakost in »zrelost« naše bodočnosti, naše akademске mladine. Ni važno, če je imel odbor pri svojem težkem delu tudi uspehe. Važno je, da se bo uspehe omalovaževalo, da se jih bo postavilo ob stran ter da se bo kritiziralo delo ali z glasnim ali s tihim protestom. Glavno in edino vodilo obnega zboru je pokazati akademski in ostali javnosti moč posameznih strankarskih struj. Dejansko tudi ni važno, kdo in koliko članov političnih grupacij bo imel odbor.

In zopet utihne življenje v tej smeri na univerzi. Le tu pa tam se oglasi kdo z napadom na odbor, ki so ga izvolili akademsko, akademiki — politiki — strankarji. Upravičeno se sprašujemo o zrelosti naše akademске mladine, o zrelosti pri delu za skupno dobro, za popolno univerzo, kjer naj bi se izobrazila in izpopolnila mladina vseh slojev, neglede na strankarsko pripadnost.

Kakor nam ni dala liberalna demokracija onega, česar narod potrebuje in upravičeno zahteva, tako nam ni dala in tudi ne bo dala popolne univerze. V malem se ponavljajo »uspehi« liberalne demokracije na univerzi z enakim pompom, kakor vsake štiri leta v državi. Voditelji in predstavniki političnih strank, ki so v svoji preslepljenosti verni služabniki liberalne demokracije, ki vede ali nevede trobijo simfonijo »Talmuda«, so si po premišljenem načrtu zagotovili potrebno pomoč tudi v akademskem svetu. Razbija in cepi se premišljeno enotnost v akademskih vrstah, ko se vrši borba za popolno univerzo, ki je skupna last vseh, ki je last naroda brez razlike stanu in politične pripadnosti.

Žalostno je, da se pri tako plemeniti zamisli akademikov, kot je Akadska Akcija, politično razdvaja akademске vrste, ko bi morala stati vsa akademska

mladina enotna, kot granitni blok v borbi za popolno univerzo.

Dokler se bo politiziralo ob bitnih zahtevah in potrebah našega pridnega, toda težko preizkušenga naroda, dokler se bo politiziralo pri delu za popolno univerzo, bodo uspehi pač tudi samo politični. Narod upravičeno zahteva narodno politiko, politiko ustvarjajočega navdušenja.

Akadska mladina naj vendar pogleda v zakulisje strankarske politike, v zakulisje liberalne demokracije in naj spozna, da ni na pravi poti, da je zapeljana tudi v borbi za popolno univerzo.

Volc v ovči koži

Kominternina organizira stavke po vsem svetu. Nikdar niso bile stavke tako grozne in tolike, kakor za poslednjih nekoliko let, ko je prevzela Kominternina njihovo režijo. V stavkah, trdijo komunistični voditelji, se proletarijat otrese kapitalističnega suženjstva. V Politbiroju imajo poseben oddelek za organiziranje stavk. Po ukazu Kominterne mora proletarijat po celem svetu stavkati, toda v sovjetski Rusiji so stavke prepovedane. Neglede na to je v Rusiji izbruhnilo mnogo stavk, katere so zahtevale mnogo tisoč delavskih življenj. Tukaj je primer: pred tremi tedni je stavkalo nad 500 delavcev v premogokopih v Jusufu, donska oblast. Vzrok stavke je bila gnjila hrana, katero so delavci dobivali že delj časa. Poslana komisija je napravila takoj red. Namreč ni spremenila hrane, temveč je aretirala vse stavkajoče delavce in od teh jih je 260 justificirala. Torej: Kominternina v inozemstvu (razen Rusije) stavke ukazuje, medtem jih pa doma, v SSSR, kaznuje s smrtjo. Tako izgleda pravo lice komunizma: demagogija, laž, teror, umori in diktatura proletariata — na onem svetu. F. Zdenko.

Ganljiv prizor

Dne 26. oktobra je na zborovanju komunistične stranke v Parizu komunistični vodja Duclous otvoril zborovanje in pozdravil številne zelo ugledne tam navzoče katoliške osebnosti.

Nato je govoril komunist Thorez, ki je v imenu komunistov ponudil roko francoskim katolikom, češ, saj obstoja med enimi in drugimi solidarnost stvarnosti na materialnem, gospodarskem in socialnem poprišču, pa tudi sicer ima komunizem globok respekt pred — vero!

Bruseljska godlja postaja naravnost ganljiva...

Kaj vse si dovoljujejo tujci pri nas?

Prejeli smo:

»Pred kratkem je potovala z javnim avtobusom po naših krajih elegantna tujka. Naenkrat se ji je zazdelo, da njena plemenita ušesa nikakor ne morejo prenesti mirnega razgovora kmetске ženice domačinke, ki se je vozila v istem vozilu.

Ker se ni nihče zmenil za njeno smešno občutljivost, kateri je glasno dajala duška, se je njena razburjenost tako stopnjevala, da je s svojim izzivalnim obnašanjem kmalu imela vse potnike v avtobusu proti sebi.

Kakor se je pozneje izkazalo, potuje ta dama, ki je bila radi mirnega razgovora preproste ženice vsa izven sebe, takorekoč kot nekakšna dobrotnica tega istega našega ljudstva, kateremu pripada tudi tista ženica, po celi naši državi.

Kot taka si daje povsod prav krepko pihati na dušo ter mora celo naš dnevni tisk z visoko donečimi slavospevi razširjati njeno čast in hvalo.

Mi pa se vprašamo: Ali imajo res ljudje, ki zavzemajo po svojem denarju in položaju v javnem življenju nekakšno vzvišeno mesto, pravico, da iz gole prevzetenosti mašijo usta preprostemu ljudstvu, ki potuje v javnem vozilu za tiste borne dinarje, ki si jih je zaslužilo v potu svojega obraza? S kakšno pravico si taki ljudje dovoljujejo prav vse, karkoli jim pade na pamet? Predvsem pa, s kakšno pravico se razburjajo, če nasprotno tako njihovo obnašanje nikakor ne ugaja ostalim sopotnikom? Ali sme dama posetnico, katera ji je ponudena, da bi vedela, s kom ima opravka,

izbiti iz rok njenemu lastniku na tak način, da sfrči posetnica v loku iz enega konca avtobusa na drugi? Ali sme zdravniku, ki je njeno slabo razpoloženje in nervozico smatral za izraz neplemenitega naziranja, za pomanjkanje srčne izobrazbe in neopravičeno prevzetnost nasproti sočloveku, katerega usoda ni obdarila s tako kopico zemeljskih dobrin kot njo, zabrusiti v obraz, da je živino-zdravnik?

Ali sme po vsem tem takšna dama igrati vlogo užaljene nedolžnosti, požrtvovalnega gosta iz inozemstva ter zahtevati intervencijo policije, protestirati na konzulatu in pri banski upravi? Ali sme iskati zadoščenja po ovinkih z intervencijo in protekcijo, ko bi tega zadoščenja nikdar ne dobila naravnost od rednega sodišča?

V javnem vozilu so vsi sopotniki, ki so plačali voznino, enakopravni zasebniki. Krivec pri kakšnem nastalem škandalu je vedno le tisti, ki ga je povzročil. Za ugotovitev dejanskega stanja so pristojna le redna sodišča, nikakor pa ne tuji konzulati ali pa pisarne raznim uplivom podvrženega upravnega aparata.

Kdor torej le misli, da se mora zatekati k takim sredstvom, beži pa od rednega sodišča, ta si je sodil sam. Zato pa: »Ali vložiti tožbo radi razžaljenja časti na sodišče ali pa — molčati.«

K temu ne bi imeli kaj dodati razen čistite inteligentu, ker se je zavzel za preprosto ženico proti tujki, medtem, ko bi se kak »visoko prosvitljeni« purgar prav gotovo prej zavzel za »nobel« tujko, že zato, da bi bil v njenih očeh — »visoko prosvitljeni«.

GOSPODARSTVO

Svinjska kuga. — Izguba, ki jo je povzročila v zadnjih treh letih svinjska kuga narodnemu gospodarstvu naše banovine, znaša po cenitvi uradnih podatkov sledeče iznose: leta 1934 Din 906.500, leta 1935 Din 1.036.700 in leta 1936 Din 1.416.800.

Pri izvajanju načrtnega gospodarstva bi pa krivulja kuge padala!

Zadružništvo. — Zadružništvo skrajša in poceni pot med producentom in konzumentom ter lažje uravnava ponudbo in produkcijo, ki se more enkrat povečati, drugič zopet zmanjšati, kakor zahtevajo razmere na trgu. Vsled tega zavzema zadružništvo v vseh naprednih in moderno urejenih državah vidno vlogo v načrtno gospodarskem sistemu. (»Kmetovalce«.)

Zaposlenost v Sloveniji na višini leta 1930. V primeri z avgustom prejšnjih let je slika razvoja zaposlenosti in delavskih zaslužkov v Sloveniji (brez rudarskega delavstva) naslednja:

	Število zavarov.	zav. dnevna mezda povpr. Din	skup. Din
avgust 1930	102.269	26,93	2.755.500
avgust 1933	78.999	23,42	1.850.000
avgust 1934	83.059	22,66	1.882.200
avgust 1935	82.796	22,32	1.847.700
avgust 1936	91.495	22,79	2.085.100
avgust 1937	102.402	24,05	2.463.200

Se vedno pa hudo zaostajamo nasproti letu 1930 glede mezd in zaslužkov delavstva. Povprečna dnevna zavarovalna mezda je bila letos v avgustu za 2,88 Din ali za skoro 11% manjša. Pri skupni dnevni zavarovalni mezdi pa imamo nasproti avgustu 1930 še dnevni primanjkljaj 292.000 Din ali 10,5%. Po podatkih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Leta 1935 je bilo 2365 in v letu 1936 pa 2573 obratnih nezgod. Odškodnine za te nezgode so tako visoke, da kapitalno kritje izkazuje primanjkljaj.

Posnemamo po poljskem časopisu »ABC«: Nezaslišana draginja v sovjetski Rusiji. — Cena življenjskim potrebščinam postaja vedno bolj nesorazmerna zaslužkom. Jesenski cenik moskovskih veletrgovin: moška srajca 40—50 rubljev; obleka 600—2400 rubljev; usnjeni čevlji 250 rubljev; ura 160 rubljev; kilogram gnjati 20 rubljev; citróna 2,50 rublja itd. Povprečni zaslužki pa znašajo: inženir zasluži 600—900 rubljev; kvalificirani delavec 300—450 rubljev; nekvalificirani delavec 200 rubljev; kolhoznik 68—80 rubljev. V navedenih zaslužkih so že zapopadene davke v naturalijah, ki so običajne in obvezne v SSSR.

Delo, ki nas čaka...

Nam ni za šale in za politični cirkus. Naša volja je globoko resna. Spletkarjenju, pokvarjenosti »voditeljev« ljudstva bomo zoperstavili pošteno misel, ki bo obsegala vso državo, ne samo lokalnih interesov in posameznih pokrajin. Vsako stvar bomo imenovali s pravim imenom brez pardona in kompromisov. Hočemo biti najboljši Slovenci, pa tudi najboljši Jugoslovani. To ni paradoks, tako mora biti in tako je prav. Upirali se bomo vsaki hegemoniji ali nadvladi — priznali bomo samo hegemonijo resničnega in nesebičnega dela za vse državljane brez privilegijev. Zahtevali bomo centraliziranje samo za neobhodno centralizacije potrebne stvari. Zahtevali bomo, da naj vlada dejanska in resnična oblast, ki bo zavirala temne sile, ki silijo državo v gospodarsko anarhijo, da pa bo vsaka oblast tesno povezana z dejansko odgovornostjo, ki ne bo le na papirju. Zlorabi ver v politične svrhe bomo zoperstavili resnično spoštovanje nepolitičnega verstva po geslu »brat je mio, koje vere bio«, zlorabi patrijotizma bomo zoperstavili zahtevo po enakopravnosti in resničnem jugoslovanskem edinstvu, ki ne sme biti predmet neskončnih debat iz ust nevednih ob hinavskem zavijanju oči. Korupciji bomo zoperstavili poštenost; bede in nezaposlenosti ne bomo tolažili s komunističnimi gesli, ne z demoralizirajočimi podporami in s praznimi obljubami, ki se nikdar ne uresničijo — pa tudi ne z nasiljem — marveč z zahtevami po organsko izvedenih reformah, ki bodo omogočile velikopotezno socialno akcijo načrtnih javnih del brez tatvine državnega denarja in pristopitev k organskemu reševanju vseh vprašanj naenkrat — brez priljubljene taktike pokladanja slepilnih obličev.

»Demokracija« na univerzi

»Demokracija« v zatonu!

Pri volitvah v odbor »Akademske akcije« na ljubljanski univerzi je dobila »demokracija« lista najmanj glasov in s tem seveda tudi najmanjše število odbornikov! Pa da bi le vedeli, kako se ta »demokracija« neuspeh obžaluje po vseh ljubljanskih elitnih sprejemnicah... No, edina tolažba v globoki žalosti je pač ta, da se je to zgodilo na vseh mrtvih dan...

*

Demokracija čudo ali tajne demokracije?

Pri zadnjih volitvah na univerzi v Ljubljani ni bilo topot ne uradne ne napol uradne komunistične liste (bila je namreč tajna, in sicer pod krinko demokracije!). Ali so se naši salonski komunisti pogrezili v »demokracijo« peklo? Pa ne da bi se sramovali »demokracije« metod »fašistične« SSSR? Pa če ni temu tako, zakaj so se potemtakem tako klavirno poskrili za kopreno »demokracije«, ko se vendar še precej svobodno udejstvujejo? Morda pa jim »demokracija« krinka precej dobro služi v sodobni politični maškaradi?

*

Kdo so naši demokrati?

Za »slovensko demokracijo« na univerzi, ki je doživela katastrofalen poraz, so glasovali:

1. ortodoksni marksisti,
2. salonski komunisti,
3. socialdemokrati,
4. slovenski demokrati,
5. slovenski fašisti,
6. anarhisti Bakuninove šole.

Precej volilnega plevela kaj ne? Pa kljub temu je to pleve najmanj zasenčilo akademska tla! To je dokaj slaba preizkušnja slovenske ljudske fronte!

*

Demokracija akademsko iztreznjenje!

Nikoli več ne nastopimo s firmo razkričane in proslule demokracije, vražje ga spomina! To ni več »šlager«, ki bi vlekel (ljudi za nos)! Prihodnjič nastopimo z geslom »samoslovenskega fašizma«!

Le vkup uboga gmajna!

*

Bojevitost demokracije ovice!

Mi slovenski internacionalni demokrati smo podlegli na volilnem izpitu na univerzi radi tega, ker so se klerofašisti in jugofašisti posluževali volilnega terorja, da nam je korajža iz srca kar v hlače zlezla! Bo pa kmalu drugače! Revanžirali se bomo tedaj, ko bo napočila proletarska revolucija in ko bodo vsaj kandelabri verjeli naši demokraciji!...

*

— Kolega, zakaj pa nisi volil »demokracije« liste na univerzi?

— Radi tega, ker sem demokrat!

*

»Slovenec« piše v svojih komentarjih k izidu volitev v Akcijo na univerzi precej bistroumno, da če ne bi bilo komunistov (pardon: demokratov), da bi bili nacionalni akademiki zadnji. Mi pa zopet ravno tako bistroumno dodajemo, da če ne bi bilo 163 teologov in 32 nun ter patrov, da bi bili katoliški akademiki najšibkejša grupa na Aleksandrovi univerzi. Če bi pa bila na naši univerzi še pravoslavna bogoslovna fakulteta, bi bili nacionalni akademiki že letos in lani zdaleka najmočnejša akademska grupacija, kajne, gospodje, ki tako radi operirate s če?...
~~~~~

Poštenjaki v »Zbor«!

Naj vas ne moti, da za nas ni analogije. Saj tudi za današnje težave ni analogije v preteklosti. Zato smo nekako tuji. Imenujte nas, kakor hočete, če že moramo imeti ime. Nikogar ne bomo silili v umazano politiko — saj jo sami pobijamo kot hidro, ki nam je nagrizla že skoro korenine. Kličemo v »Zbor« vse poštene ljudi, ki hočejo pomagati svojemu ljudstvu slavne, a težke preteklosti in ki ne iščejo plačila za to.

Zato: poštenjaki v »Zbor«! Mi vemo, da imamo prav. Zakaj? Zato — ker ne mislimo na dobrobit posameznikov, klik, ene stranke — temveč na vse enako! V tem je naša utemeljenost, naša moč in garancija za končno zmago naših načel.

„Zbor“ za „Delavski list“

Da omogočimo tedensko izdajo »Delavskega lista«, ki v ta namen zbira težko prigarane groše, smo se odločili, da ga financiramo mi. Smilijo se nam namreč delavci, ako bi bili prikrajšani na taki prepotrebni duševni hrani, katero jim nudi »Delavski list«. Sklenili smo zato, da poklonimo izdajateljem ves denar in vse vrednostne papirje, katere nam je poslal za razširjenje fašizma v Jugoslaviji firer Hitler. Ker je »Delavski list« gotovo vodil natančno evidenco nam poslanega denarja iz inozemstva, posebno iz Nemčije, je nemogoče, da bi bili resnicoljubni izdajatelji »Delavskega lista« za kakšen »pfenig« prikrajšani. Torej vsi tisočaki so na razpolago in prosimo, da nam »Delavski list« predloži svoj seznam nam namenjenih pošiljatev, da na tej podlagi takoj dvigne v našem uredništvu ves denar.

Ker so slične inozemske denarne podpore proglašene kot sredstvo za razbitje in za zaslužnje Jugoslavije, smo bili v nemali zadregi, komu bi izročili ta sredstva, da bi dosegla svoj namen. Končno smo se pa le odločili za »Delavski list«. Dvomimo tudi, da bi »Delavski list« dobival od kake strani kako podporo, za katero bi delavstvo ne smelo vedeti, zato mislimo, da mu bomo zelo ustregli, če mu jo damo mi. Našega, iz Nemčije nam poslanega denarja, katerega sedaj darujemo »Delavskemu listu« se pa ni treba sramovati, ker je izžet iz delavskih žuljev kakor oni iz sovjetije. Zato je popolnoma pravilno, da vsaj s tem denarjem, če že ne s sovjetskim, rešuje »Delavski list« naše delovno ljudstvo iz okov kapitalističnega suženjstva ter iz verig protidemokratskega jugoslovanskega fašizma.

»Delavski list« nas je poleg »Delavske politike« in ostalih tudi »delavskih« časopisov popolnoma prepričal, da je le on edini dosleden in med vsemi najčistejši zagovornik prave demokracije. Zato in samo zato mu poklanjamo gori imenovana sredstva. Pomote, katere dela v tem navdušenju, ko zahteva, menda tudi po demokracijskih predpisih, razpust »Zbor«, nas pa niti malo ne motijo. Moti nas le nedemokracijska okoliščina, da se demokracijski nadsodrug tako na »debelo« medsebojno izključujejo. Ali ne trpi tu tista »Enotna fronta« delavstva, ki bi bila za delavstvo res tako potrebna? Ali se s tem pospešuje ta skupnost, ko delavstvo vidi, da se še »zgodovinske strokovne osebnosti« in voditelji ne morejo med seboj sporazumeti? Ali bi imel Karl Marx z vami veliko veselje, ko bi videl, kako njegov poziv »Proletarci vseh dežel, združite se!« — izpolnjujete?

Zato prosimo »Delavski list« naj dovoli, da ostane naš »Zbor« še nadalje pri življenju, ker se ne ve, ali ne bo ravno »Zbor« še »enkrat« potreben, da bo ustvaril to prepotrebno skupnost in napravil red. Dovolite nam, da še nadalje živitarimo, čeprav brez inozemskih podpor. Vsaj kot pravi demokrati nam lahko dovolite, da ostanemo v skromni opoziciji. Rusije in drugih fašističnih držav pa ne jemljite za vzor, da bi kar vsakega opozicionalca obglavili. Ostale prave demokracijske nasvete in morda tudi lekcije boste pa že še dobili, ko boste z vsemi demokracijskimi »elementi« združeni. — »Zbor« naj bo za vas premalen, da bi še nadalje trčili vaš dragoceni čas z njim. Zato ga pustite, naj v miru propade. Njegova inozemska finančna sredstva pa vi porabite bolj plodonosno.

Davčna matematika

$$600 - 8 = 102, \quad 3 + 2 = 3, \quad 3 - 1 = 6$$

Že leta 1934 je »Jugoslovanski Lloyd« načel to vprašanje, ki pa je žal, še danes aktualno:

Na nekdanji glavni skupščini Združenja industrijskega odseka Savske banovine je govoril tudi g. direktor Tuna Perković o davčni obremenitvi produkcije dobrin, njih trgovine in potrošnje. Ta obremenitev raste zaradi proračunskih potreb posameznih državnih in samoupravnih teles iz dneva v dan ter je brezpogojno eden od vzrokov sedanje krize tako pri nas kot tudi v drugih državah.

Utemeljujejo to mnenje je g. Perković samo bežno navedel razne vrste davkov, ki jih moramo plačevati, kakor n. pr.:

družbeni davek ali pridobnino, banovinski doklado, mestno ali občinsko doklado, zbornično doklado, rentnino, dopolnilno takso, davek na dividende, davek na latentne rezerve, občinski zdravstveni davek, banovinski kuluk, občinski kuluk, prometni davek, skupni in splošni, davek na luksuz, uslužbenski davek, izredni prispevek na uslužb. davek, zgradarina, gasilna doklada, najemninski davek, državni davek na električni tok z banovinsko doklado, državni, banovinski, občinski davek na osebne in tovarne avtomobile, taksa na tekoče račune, taksa na fakture, taksa na pobotnice, taksa na naročilnice in trgovske ključnice, taksa na sklenitev pogodb, taksa na eskomptne posle, taksa na davčna potrdila, taksa na dopise javnim uradom, taksa na ponudbe pri javnih licitacijah, taksa na najemninske pogodbe stanovanjskih najemnikov, taksa na uradniške prejemke, taksa na namestitvene pogodbe nameščencev, taksa na reklame, trošarine: državne, banovin., občinske, mestna uvoznina, itd., itd....

K temu treba še dodati razne vrste carin, množestvilne tarife in druge obremenitve, ki obremenjujejo produkcijo dobrin, njihovo zamenjavo in potrošnjo, da ni čuda, če vlada draginja in da potrošnja pri že itak majhni kupni moči prebivalstva vsak dan pada. Zaradi tega se omejujejo in ustavljajo obrati, nastaja brezposelnost in druge težave, ki jih vsi dobro poznamo in čutimo. (Pri tem moramo pripomniti, da g. Perković tu v svojem bežnem seznamu davkov ni omenil niti davka na monopolske predmete, kot sol, tobak in vžigalice, ni omenil gostaščine, vodarine in kanalske pristojbine ter še cele vrste drugih davkov, op. ured.)

Te navedbe g. Perkovića pri vsej svoji zanimivosti vendar niso nič novega. To je žalibog vsakomur znano, čeprav morda ne bi znal vsakdo tako dobro naštetiti te davčne litanije, kakor je bila tu navedena. Da takšna davčna obremenitev ni normalna, to odkrito priznavajo vsi finančni ministri na svetu, ter je to priznal tudi naš finančni minister v svojem ekspezuju. Toda sila zakon izpreminja, zlasti v tako nenormalnih časih, kakor so današnji.

Toda že je vidno stremljenje ne samo odgovornih državnih činiteljev, temveč tudi narodnih gospodarjev vsega sveta, ki gre za tem, da se napravi konec temu nenormalnemu stanju. Toda kako? To je vprašanje, ki muči slehernega. To vprašanje je mnoge ljudi napolnilo, da poiščejo v finančni, odnosno v gospodarski zgodovini primere in vzore, kako bi se mogla finančna obremenitev znižati a da morejo kljub temu države pokrivati svoje izdatke, ki postajajo zaradi napredujočega razvoja ljudi in razmer vsak dan večji in večji.

Te dni se je s tem vprašanjem bavil znani publicist Stephane Lauzanne v »Matinu«. V svojem razmotrivanju je Lauzanne ilustriral znano resnico, da število in višina predpisanih davkov nista v direktnem razmerju z dohodki od teh davkov ter je zato svojim razmotrivanjem dal naslov v obliki matematične formule: $100 - 8 = 102, 3 + 2 = 3$ in $3 - 1 = 6$. Te formule niso nobeni primeri kakšne nove matematike, temveč so resnični rezultati davčnih in carinskih ukrepov iz preteklosti.

G. Lauzanne pravi: Moč davčnih obvezancev ima svojo mejo, ki jo je treba

imeti vedno pred očmi, če hoče upravitelj državnih financ doseči predvideni rezultat. Klasičen primer za to je položaj Anglije v letu 1840. Tedaj se je Anglija zaman prizadevala, da uravnovesi svoj proračun. Razpisovala je vedno nove davke, povečevala stare, uvajala take in carine ter obremenjevala en produkt za drugim, toda položaj je postajal trajno slabši. Na vse zadnje je tedanji finančni minister Peel naznanil v parlamentu preobrat. Izjavil je: »Zahtevali smo od davčnih zavezancev vedno več in več, dobivali pa smo vedno manj in manj. Ne preostaja nam nič drugega, kakor da poizkusimo zahtevati manj, da dobimo tem več.«

700 vrst blaga je bilo takrat osvobojenih od taks ali pa je bila obremenitev vsaj zmanjšana. To je znašalo celih osem odstotkov proračuna. Eksperiment se je posrečil. Ne samo da so dohodki popolnoma nadomestili onih 8 odstotkov, dali so celo dva odstotka več. Torej $100 - 8 = 102$. V tem času se je v Angliji pobiralo od funta kave 1.90 frankov davka in carine. L. 1841 je bila carina zmanjšana za dve tretjini. Konsum je še v istem letu dvajsetkratno narasel in temu primerno so se dvignili tudi državni dohodki. L. 1871 je skušal Thier povečati v Franciji državne dohodke s povišanjem poštne od 0.15 na 0.25 fr. Kljub temu povišanju je bil dohodek od poštne skoraj isti, to je odposlanih je bilo za skoraj polovico pisem manj. Ta poizkus je ustvaril formulo: $3 + 2 = 3$. Pozneje pa je znižanje poštne na nekdanjih 0.15 povzročilo podvojitve poštne dohodkov. Znižanje na 0.10 je torej dohodek pošte podvojilo. Matematično izraža to formula: $3 - 1 = 6$. (Dokaz znižanje nedeljske vozne na naših železnica — op. ur.)

Anglija je s svojim nedavnim znižanjem davkov skušala ponovno dokazati pravilnost te davčne matematike. Čeprav vsak klub ne gre na vsako glavo, vendar mislimo, da so ti francoski in angleški primeri zelo poučni in da naravnost silijo k razmišljanju, ali ne bi tudi pri nas pomagali.

ORGANIZACIJA »ZBOR«

V soboto, 22. oktobra, je bil za pododbor J. L. G. »Zbor Ljubljana-Siška« prvi zborški praznik. Imeli smo namreč 11. redni občni zbor. Tov. Kavčič Miro je kot poverjenik in sklicatelj s pozdravom na vse navzoče podal po dolgem odmoru organizacijskega delovanja kratko poročilo in nam predložil že itak vsem znani položaj.

Tov. Šturm in Zupančič pa sta nam priklicala v spomin naša zborovska načela in smernice, da jih za slučaj potrebe članstvo ne bo pozabilo. Seveda bi rada povedala kaj več, kar bi brezdvomno zboru šlo na glavo, pa sta se, z ozirom na »praznično« razpoloženje navzočih držala raje v »svečanih« mejah. Po formalnih predpisih se je izvolil (ako mu bo možno delati) sledeči delovni pododbor:

Predsednik: Gosar Anton, rezbar. Aleševčeva 18. Podpredsednik: Smuk Ciril, samouprav. nameščenec, Zg. Šiška 254. Blagajnik: Sekirnik Franc, dimpom., Verovškova 24. Odbornika: Malin Jože, livar, Vodnikova 21; Loboda Iv., samoupr. nameščenec, Maurerjeva 15. Nadzorstvo: Taurer Kristjan, pregl. fin. kontr. v pok., Milčinskega c.; Habjan Jože, kmetovalec, Vodnikova 36. Za tajnika je po pravilih imenovan tov. Kralj Franc, mehanik, Koseze 32.

Po volitvi je prevzel predsedstvo tov. predsednik Gosar, ki je burno pozdravljen apeliral na tesno strunjenje naših vrst, na neumorno delo za »Zbor« in za uveljavljenje njegovega poslanstva v naši jugoslovanski domovini — državi. Z vzklikom: »Naprej do zmage!« je zaključil občni zbor.

Prepovedani občni zbori so bili: v Zagorju srez Litija, v Trbovljah srez Laško, v Radovljici in Jesenicah srez Radovljica, ter Maribor-Tezno srez Maribor levi breg.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Industrijski - Jesenice. Ponovno smo že prosili, naj se nam pošiljajo članki pravočasno, pa jih še vedno dobivamo v sredo za — četrtek. Naj se nam potem ne zameri, če takega članka ni v četrtek v časopisu.